

Citát:

„Každý má jen tolik práva, kolik má moci.“

Latinské přísloví

ÚVODNÍK

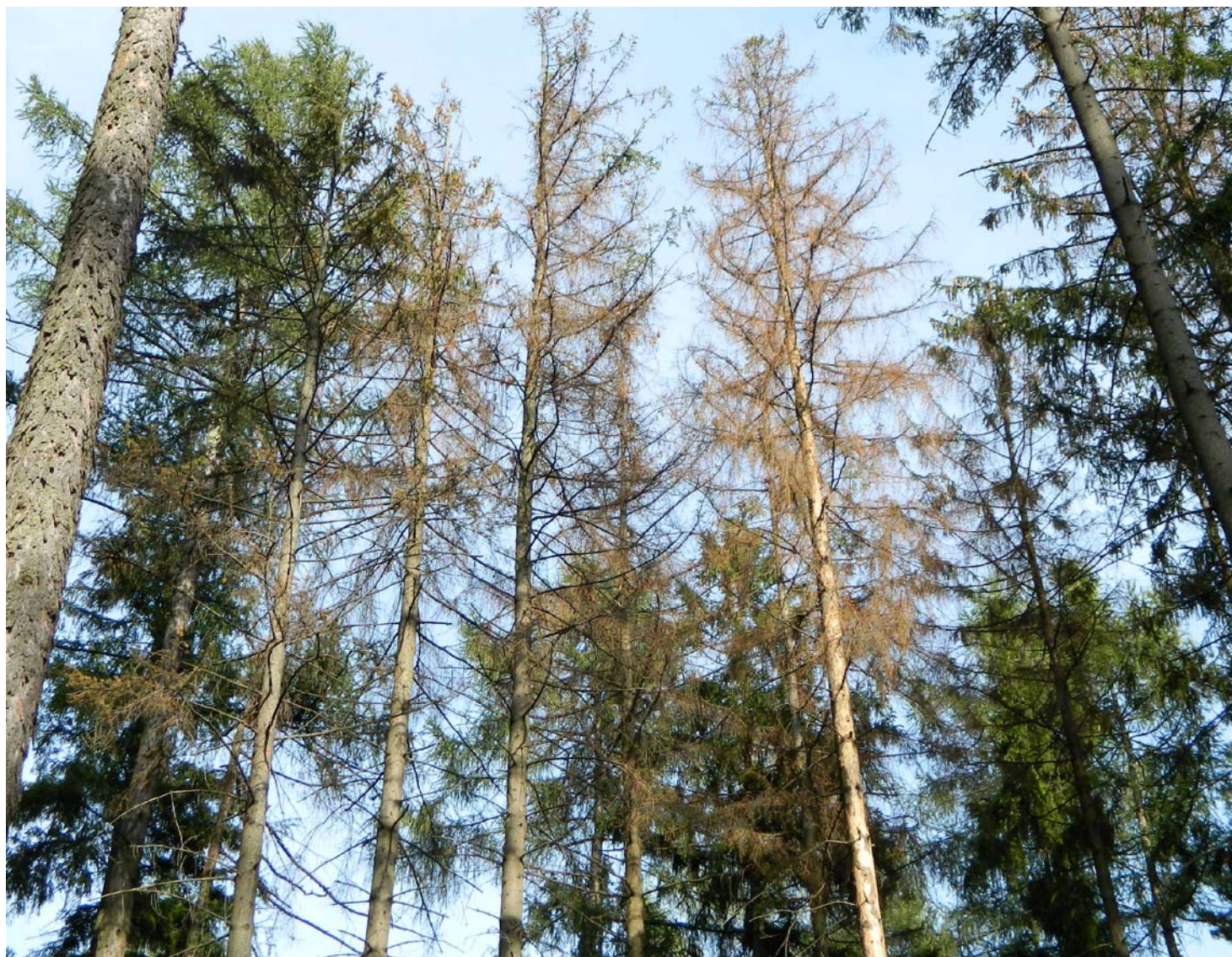

Vážení čtenáři,

vývoj ceny smrkové kulatiny ve středoevropském prostoru a nárůst kalamitního dříví v důsledku letošního sucha dává tušit, že příští roky budou pro lesní majetky náročné. Na obecní lesy se navíc valí další zbytečná administrativa, a to v podobě zákona o registru smluv. Pakliže prezident návrh zákona podepíše, či bude jeho veto v Poslanecké sněmovně přehlasováno, budou obce s rozšířenou působností a jejich příspěvkové organizace či obchodní společnosti povinny od 1. července 2017 uveřejňovat všechny smlouvy, jejichž hodnota přesahuje 50.000 Kč bez DPH. Smlouvy budou účinné až dnem zveřejnění.

Skutečnost, že se návrhem zákona Sněmovna zabývá již od prosince 2013, vypovídá o tom, jak je tento návrh rozporuplný. Na riziko spojené s narušením konkurenceschopnosti obchodních korporací vlastněných „veřejnou rukou“ velmi dobře upozornil Senát. Jeho pozměňovací návrhy a doporučení však nebyly při jednání Sněmovny brány v potaz. Paradoxem celé situace je, že všechny informace, jejichž zveřejňování zákon požaduje, jsou v podstatě již nyní veřejnosti dostupné na základě zákona o svobodném přístupu k informacím. Naplňování tzv. protikorupčního zákona v praxi tak ve svém důsledku přinese jen další byrokracii. Transparence veřejných rozpočtů je jistě v pořádku a nelze proti ní nic namítat. Naproti tomu rozpočet obchodní společnosti, kterou si založila obec, podle platného zákona o daňovém řádu veřejným rozpočtem není a z toho by měli zákonodárci či další subjekty ve svém transparenčním úsilí vycházet.

V kontrastu ke zvyšování průhlednosti činnosti územně samosprávných celků a kriminalizaci počínání starostů a zastupitelstev na mne zapůsobilo utajené jednání sněmovního podvýboru pro ochranu přírody a krajiny 22. října, které se zabývalo projednáváním paragrafového znění novely zákona o ochraně přírody a krajiny se zástupci Ministerstva životního prostředí.

Ilustrační foto. Autor Jan Lubojacký

Respektuji, že jednání podvýboru je neveřejné, pokud se podvýbor neusnese jinak. S ohledem na projednávanou problematiku a deklarovanou vstřícnost k jednání s vlastníky pozemků to však nepůsobí příliš transparentně, když zástupce vlastníků žádá o možnost být přítomen jednání, ale účast je mu odepřena. Takovou zkušenost jsme v minulosti neměli, ani v době velice vypjaté přípravy novely zákona o ochraně přírody a krajiny související se zaváděním Natury 2000 do našeho právního řádu v roce 2004.

Ing. František Kučera
předseda

Očekávání na trhu se dřívím

Podle vývoje cen uvedeného v příloženém grafu Agrární komory Rakouska, který lze aplikovat i na české prostředí, má jednotková cena nejrozšířenějšího sortimentu, SM kulatiny, jasně sestupnou tendenci. To se vcelku dalo očekávat a předvídat. Neznámou je to, kam až cena klesne a kdy se třeba začne zvyšovat. „Spojené nádoby“ lesníci a dřevaři nemohou jeden bez druhého fungovat. Má-li tedy dřevařství celosvětové odbytové problémy v některých regionech, tak se to zákonitě musí projevit i v poptávce po našem dříví. Vývoj nabídky dříví ve 4. Q 2015, kterého je o desítky procent více než v jiných obdobích, ukazuje na disproporci na českém (i středoevropském)

pokračování na str. 2. »

Vliv sucha v roce 2015 na lesní porosty LOS aktuálně

Extrémní chod povětrnostních vlivů dramaticky oslabil vitalitu lesních porostů a predisponoval je k větší vnímavosti vůči škodlivým faktorům, zejména pak biotickým činitelům.

Velmi nízká sněhová pokrývka v předcházejících dvou zimních obdobích, kdy se dostatečně nedoplňovaly zásoby vody v půdě především v nízkých a středních polohách, nepochybně ovlivnila i průběh letošního extrémně suchého vegetačního období. Nejnižší srážky oproti normálu byly podle dat ČHMÚ naměřeny v únoru (32% normálu) a v červenci (46% normálu). Zejména v červnu a v srpnu byly ovšem srážky prostorově a časově nerovnoměrné a většinou se vyskytovaly pouze v relativně krátkých a intenzivních přeháňkách. Vzhledem k předcházejícímu období sucha se však podstatná část srážek odpařovala a zasakovala do půdy, takže se na stavu odtoků výrazněji neprojevovala. Sucho ovšem není pouze otázkou nedostatku srážek, ale také dalších faktorů, které ovlivňují výpar z krajiny – evapotranspiraci. Jedná se např. o rychlost větru, úroveň slunečního svitu a především o teplotu vzduchu. Z tohoto pohledu byly extrémní zejména letní měsíce. Červenec s průměrnou teplotou 20,2 °C byl výrazně teplejší nadnormál-

ní a třetí nejteplejší od roku 1961. Srpen s průměrnou teplotou 21,3 °C byl nejteplejší od roku 1961. I přes drobné odchylky mezi jednotlivými regiony lze toto období hodnotit jako jedno z nejsušších v historii meteorologických měření.

Krátkodobé a tedy i roční výskyty sucha mohou vést k dočasnému snížení výškového i tloušťkového přírůstu dřevin, ke zhoršení zdravotního stavu, ale jen výjimečně způsobují odumření stromů či rozpad porostů. Graf tloušťkového přírůstu na plochách ICP Forests v r. 2015 je uveden na www.svol.cz. Při dostatku půdní vlhkosti v následujícím období mohou dřeviny velmi dobře regenerovat. Odlišná je pochopitelně situace u výsadeb a mladých dřevin, které nemají dostatek zásob (jak vody v pletivech, tak energetických) a také u bylinné vegetace, zejména v případě jednoletých rostlin. Výrazně nepříznivé je rovněž dlouhodobé chronické působení sucha, kdy oslabení stromů vede k následnému napadení houbovými patogeny a podkorním hmyzem.

Relativně nejméně jsou postiženy porosty v horských oblastech. Především v Krušných horách, kde ovšem vláhvový deficit nebyl tak extrémní jako v centrální a východní části Česka, byl zaznamenán velmi dobrý zdravotní stav starších porostů smrku s minimální defoliací ve srovnání s dalšími regiony. V ostatních horských oblastech došlo k velmi mírnému zvýšení defoliace časnějším opadem starších ročníků jehličí, který začal koncem června po vyrašení nového jehličí. Pouze tam, kde suchem oslabené porosty byly napadeny biotickými škůdci, došlo k výraznějším ztrátám. S klesající nadmořskou výškou účinek sucha na lesní porosty stoupal.

pokračování na str. 5. »

trhu. Nejvýznamnějším činitelem této situace je velká kúrovcová, možno říci i ekologická, katastrofa na severovýchodě naší země. Příliv kúrovcového dříví z této oblasti v roce 2016 na pily bude enormní. Bohužel, piláři nedokáží některé zakázky z této kúrovcové hmoty vyrobit, a proto bude i určitý tlak na dodávky čerstvé hmoty. Může se i stát, že odběratelé budou tlačit na vázané odběry kúrovcové hmoty požadavkem na určitý podíl čerstvého dříví. A můžeme se začít točit v nebezpečném kruhu. Zde vidím určitou možnost společného obchodu členů SVOL (SO) při koordinaci pomoci nejvíce postiženým členům SVOL vyrovnáním tohoto podílu smluvními

dodávkami čerstvé hmoty od členů SO z oblasti s nízkým výskytem kúrovců.

Jaké doporučení v této době dát? S ohledem na různé podmínky u jednotlivých firem či vlastníků lesů je na tuto otázku velice těžká odpověď. Víme, jaká je historie vývoje cen (průměrnou cenu kulatiny v ČR za tři čtvrtletí 2015 uvádí tabulka), a z toho můžeme odvodit trend. Ten je vcelku čitelný – ceny klesají a ve 4. Q 2015 bude pokles určitě strmější než v předchozích čtvrtletích. Kdo nebude mít podepsány smlouvy jak na rok 2016, tak i na jednotlivá čtvrtletí 2016, může mít s některým sortimentem odbytové problémy.

Ing. Václav Toman
koordinátor společného obchodu členů SVOL

Průměrná cena kulatiny v ČR (v Kč/m³ bez DPH)

Období	SM výřezy III. A/B tř. jak.	SM výřezy III. D tř. jak.
1. Q 2015	2 413	1 730
2. Q 2015	2 323	1 741
3. Q 2015	2 191	1 691

Zdroj: ČSÚ, vlastníci lesů

Vývoj ceny kulatiny SM, BO (kvalita B, tl. stupeň 2b) v letech 1995 – 2015 (€/m³)

Zdroj: Agrární komora Rakouska

Novela zákona o myslivosti - co od ní očekávat?

Koncem loňského roku byla novela zákona o myslivosti ministerstvem zemědělství stanovena úkolem roku 2015. Práce na této novele se záhy skutečně rozběhly, byla ustanovena Myslivecká rada ministra, začal pracovat tzv. Kulatý stůl myslivosti (dále jen KSM), proběhla na toto téma celá řada jednání a prakticky od června letošního roku pak pracovníci ministerstva připravují paragrafové znění novely. S prvními výsledky jejich práce byly zúčastněné strany (zástupci vlastníků pozemků, LČR, VLS, myslivecké organizace atd.) postupně seznámeny na jednáních u pana náměstka ministra; zástupce SVOL se zúčastnil jednání 16.9.2015.

Prěkvapením pro nás bylo to, že v navrhovaných změnách nebylo ustanovení o zjednodušení a zrychlení možnosti tvorby vlastní honitby při majetkových změnách pozemků, které SVOL dlouhodobě prosazuje a které bylo s výjimkou ČMMJ i dojednáno a schváleno při jednáních KSM v Brandýse nad Labem. To také zástupce SVOL Ing. Jelínek na jednání okamžitě rozporoval. V následujících dnech jsme pak zaslali na MZe výstupy z jednání KSM, které potvrzovaly naše stanovisko s tím, že požadujeme doplnění návrhu paragrafového znění novely o ustanovení upravená v tomto duchu. Připomínky by se po úvodním představení navrhovaného paragrafového znění novely našlo z naší strany rozhodně ještě více. Jednání však byla uzavřena s tím, že se jedná o návrh paragrafového znění, který bude ještě dále podle připomínek dopracováván.

Na náš dopis ohledně doplnění návrhu o ustanovení usnadňující změnu honitby

při majetkových změnách bylo při dalším jednání konstatováno, že tato změna není možná, protože podle právního názoru právníků MZe nejde vztáhnout jen na fyzické osoby a honitby vlastnické, ale musela by být vtažena i na honitby společenstevní, což by mohlo vést prakticky k rozpadu současných honiteb. Na jednání 16.10.2015 bylo panem náměstkem přislíbeno, že právní výklad potvrzující toto stanovisko bude SVOL dodatečně zaslán. Dosud, tedy skoro koncem listopadu, tak bohužel nebylo učiněno. SVOL si nechal vypracovat externím právníkem nezávislý právní názor, který naopak potvrdil, že tak jako mohou existovat dva typy honiteb (vlastní a společenstevní), mohou existovat i dvě různá řešení ohledně změny honiteb.

Návrh novely zákona o myslivosti téměř hotov

Mezitím jsme z neoficiálních zdrojů obdrželi v elektronické podobě úplný návrh paragrafového znění novely zákona o myslivosti vypracovaný MZe. Tento materiál nebyl sice zaslán v oficiálním připomínkovém řízení SVOL k vyjádření, nicméně na jednání Asociace soukromého zemědělství, kde byli přítomni i pracovníci MZe, nebyl materiál rozporován ani nebylo popřeno jeho autorství.

Pro SVOL je toto paragrafové znění **jednoznačně zklamáním**. Po téměř roce jednání o novele zákona o myslivosti, po všech ujištěních, že závěry všech jednání a připomínek budou brány v potaz a využity při tvorbě novely, se nám dostalo materiálu, který jednoznačně straní myslivcům, nebere v potaz zájmy vlastníků pozemků, vůbec neakceptuje jednoduchý fakt, že bez pozemků nejen že nelze vytvořit honitby, ale že vlastníci pozemků jsou ti, kteří nesou značnou část negativních dopadů provozování myslivosti na svých pozemcích a pokud nemají vlastní honitbu, tak se na výnosech z myslivosti (a tím nejsou myšleny jen výnosy finanční) mohou podílet jen velmi málo, nebo v případě přičlenění např. k honitbám LČR téměř vůbec.

Mnohá ustanovení navrhovaná v současném paragrafovém znění tuto situaci nejenže nevylepšují, ale často i zhoršují. Např. současná úprava § 32, odst. (6) stanoví povinnost upřednostnit přihlášky k členství v mysliveckých sdruženích (spolicích) podaných vlastníky, případně nájemci (pachtýři) pozemků. Obecné soudy a v nejvyšší instanci i Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích již ve dvou případech skutečně stanovily mysliveckému sdružení povinnost takového žadatele do svých řad přijmout. Navrhovaná úprava tento text doplňuje o větu, kde se píše, že myslivecký spolek může přijmout nové členy jen v případě, že nejprve přijme žadatele z řad vlastníků pozemků. Jinými slovy to znamená, že zatímco dosud myslivecká sdružení, alespoň po rozhodnutí soudu tyto zájemce přijmout musela, nyní se myslivecká sdružení budou bránit tím, že mají plný stav, nové členy nepřijímají, protože nemusí, ale mohou, a vlastníci pozemků se tak svého požadavku na účast při výkonu práva myslivosti nedovolá ani soudně.

Dále např. návrh novely zavádí omezení počtu vnaďišť v honitbě a množství krmiva, které se může zvěři předkládat. Počet vnaďišť je „omezen“ na 1 vnaďiště na 50 ha honitby. Spíše než omezení je to opět spíše vstřícný krok vůči myslivcům. Každý, kdo prakticky provozoval myslivost a snažil se přitom myslet i na stav lesa, kam se v naprosté většině krmeliště a vnaďiště umísťují, ví, jaký problém je např. v 1.000 ha honitbě vhodně umístit třeba jen 5-7 vnaďišť. Nyní jich podle návrhu novely zákona může být i 20. Jde snad o snahu, aby každý člen mysliveckého spolku měl svoje vlastní vnaďiště? Nehledě na to, že 200kg krmiva (20 vnaďišť x 10kg krmiva) denně v honitbě je nazýváno vnaďením, které má umožnit snazší odlov zvěře. Jednoznačně jde v tomto množství o intenzivní krmení a udržení stavů zvěře.

V průběhu listopadu mělo být rozesláno oficiální znění novely zákona o myslivosti do tzv. vnějšního připomínkového řízení. V současné době tedy nezbyvá, než vyčkat na toto oficiální znění, doufat, že po prvních negativních ohlasech na dosavadní verzi novely dozná ta definitivní nějakých pozitivních změn a zaslat poté jejímu předkladateli připomínky směřující k úpravě navrhovaného textu novely směrem k posílení práv vlastníků pozemků. Pokud MZe nebude ani po vnějším připomínkovém řízení ochotno akceptovat názor vlastníků pozemků, zůstane jen jedna možná cesta, jak se pokusit naplnit naše představy o budoucnosti české myslivosti, a to v rámci následného legislativního procesu v Poslanecké sněmovně.

Zlatá éra myslivosti, ale jen pro někoho

Stav naší myslivosti opravdu není

radostný. Desetiletí trvající pokles stavu zvěře drobné dospěl do stavu, kdy se v mnoha honitbách již drobná zvěř prakticky nevyskytuje, nebo v množství snad ještě umožňující přežít druhů jako takových, nikoli však lov zvěře. Dnes již jenom pamětníci vzpomínají na doby před 35 – 40 lety, kdy výřady na honech na drobnou zvěř dosahovaly stovek a tisíců kusů. Kdyby došlo u jiného živočišného, nebo rostlinného, druhu k tak výraznému poklesu stavů, burcovala by ochrana přírody veřejnost asi mnohem důrazněji, u zvěře drobné se však tento dramatický pokles početních stavů poněkud přehlíží. Nelze rozhodně tvrdit, že za poklesem stavů drobné zvěře stojí pouze způsob výkonu práva myslivosti, na vině jsou především změny v obhospodařování zemědělské krajiny, mechanizace a chemizace zemědělství, celý vývoj našeho zemědělství v minulých 50 – 60 letech. Určitá konzervativnost myslivců, jejich přesvědčení, že alespoň jeden hon na drobnou musí přece být, a s tím spojené zkreslování stavů drobné zvěře mají však také svůj podíl viny. Na druhé straně ještě koncem 70. let minulého století byla černá zvěř v honitbě poměrně velkou vzácností a nyní páchá obrovské škody. Spolu s místně přemnoženou ostatní spárkatou zvěří jde již o značný ekonomický problém, jehož následky nesou na svých bedrech opět vlastníci pozemků. Nadále je tento stav neudržitelný. Stejně jako „zaklínadlo“ ministerstva zemědělství o neměnnosti minimální velikosti honiteb a zásad pro tvorbu honiteb. Jen větší účast přímých vlastníků, nebo nájemců, tedy těch, co na půdě opravdu hospodaří, na výkonu práva myslivosti může přinést tolik potřebné změny v české myslivosti. Bude-li myslivost vykonávat ten, koho se bezprostředně dotýkají ekonomické výsledky hospodaření na pozemcích, dokáže se jistě mnohem lépe vypořádat s narůstajícími stavy zvěře spárkaté i se škodami z těchto stavů vyplývajících, nebo prostě důsledky těchto stavů pocítit na vlastní kapse. Nemůže nadále platit, že myslivci provozují svoji zájmovou činnost na úkor vlastníků pozemků. Co se takhle inspirovat např. v sousedním Rakousku s minimální výměrou honitby od 115 do 300 ha podle jednotlivých spolkových zemí, nebo v Německu, kde u státních lesních majetků upouští od pronájmu honiteb, přináše- jících na jedné straně sice vyšší okamžitý zisk, ale na druhé straně mnohem výraznější problémy s dodržováním plánovaných stavů spárkaté zvěře a násobné vyšší škody, a ponechávají honitby v režii, kde je možné rychleji a účinněji reagovat snižováním stavů zvěře na vznikající škody v honitbě.

Ing. Jelínek Petr
odborný poradce SVOL

Vyhodnocení 1. kola příjmu žádostí PRV 2014-2020

V rámci 1. kola PRV 2014-2020 dle harmonogramu výzev byly pro lesní hospodářství vypsané dvě operace v termínu 29. 9. – 12. 10. 2015 a to: operace 8.6.1 Technika a technologie pro lesní hospodářství, záměr a) pořízení stro-

jů, operace 4.3.2 Lesnická infrastruktura, záměr a) investice do lesních cest. Vlastní vyhodnocení provedl následně SZIF dne 27. 10. 2015. Tabulky č. 1 a 2 ukazují souhrnný přehled za uvedené operace v rámci jednotlivých regionů.

Tabulka č. 1 - Souhrnný přehled žádostí o dotaci v operaci 8.6.1 záměr a)

8.6.1 a)	R O S Z I F							Celkem
	PHA	ČB	ÚL	HK	BR	OL	OP	
Zaregistrovaných žádostí	22	57	6	17	44	18	3	167
Kategorie Doporučen	22	57	6	17	44	18	3	167
Kategorie Náhradník	—	—	—	—	—	—	—	—
Kategorie Nedoporučen	—	—	—	—	—	—	—	—

Zdroj: MZe

Tabulka č. 2 - Souhrnný přehled žádostí o dotaci v operaci 4.3.2 záměr a)

4.3.2 a)	R O S Z I F							Celkem
	PHA	ČB	ÚL	HK	BR	OL	OP	
Zaregistrovaných žádostí	23	60	12	15	27	43	6	186
Kategorie Doporučen	11	35	9	9	19	23	1	107
Kategorie Náhradník	8	13	1	3	4	11	3	43
Kategorie Nedoporučen	4	12	2	3	4	9	2	36

Zdroj: MZe

pokračování na str. 3. »»

Z výsledků plyne skutečnost, že u operace 8.6.1 byly přijaty a doporučeny veškeré podané žádosti o dotaci. Pokud se týká čerpání alokovaných finančních prostředků, tak u této operace nedošlo k plnému čerpání. Výše „nedočerpaných“ finančních prostředků oproti plánu činila 75 mil. Kč. Otázkou ovšem je, zda celková výše těchto prostředků pro první kolo na tuto operaci byla adekvátní svou výší ve vztahu k plánovanému období PRV. Nicméně pravdou zůstává, že byl očekáván vyšší zájem ze strany žadatelů vzhledem ke skutečnosti existence nových potenciálních žadatelů a to např. školkařských provozů či vlastních církevních lesů.

Pokud se týká operace 4.3.2 Lesnická infrastruktura, v tomto případě nastal vysoký převis poptávky. Ve finančních prostředcích zmíněný převis činil 223 mil. Kč. Jedním z důvodů bude zřejmě skutečnost, že vzhledem k možnosti získat finanční podporu ve výši 80 % se mnoho vlastníků lesních pozemků soustředilo právě na podávání projektů na investice či opravy lesní dopravní sítě na svých majetcích. Toto nemůžeme považovat za žádné „překvapení“, neboť pokud se máme bavit skutečně o nejvyšších nákladových položkách v lesním hospodářství, tak lesní infrastruktura patří na přední místa.

Nyní probíhá hodnocení doporučených žádostí ze strany Státního zemědělského intervenčního fondu dle stanoveného harmonogramu.

Druhé kolo PRV 2014-2020

V souvislosti s ukončením 1. kola PRV 2014-2020 je důležité zmínit fakt, že další kolo pro lesní hospodářství klepe již na dveře. Dle harmonogramu příjmu projektových operací PRV pro rok 2016

nás čeká jarní kolo (v termínu 2. 5. – 15. 5. 2016), kdy budou vypsány mimo jiné další operace:

8.3.1 Zavádění preventivních opatření v lesích

8.4.1 Obnova lesních porostů po kalami-tách

8.4.2 Odstraňování škod způsobených povodněmi

8.5.1 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

8.5.2 Neproduktivní investice v lesích

8.5.3 Přeměna porostů náhradních dřevin

V současné době jsou k uvedeným operacím vedena jednání v rámci pracovní skupiny za účelem nastavení preferenčních kritérií, která budou plně vyhovovat cílům pro plnění priorit u výše uvedených operací. Navržená preferenční kritéria budou doporučena ke schválení na zasedání Monitorovacího výboru PRV 2014-2020, které se uskuteční ve druhé polovině měsíce listopadu letošního roku.

Upozornění pro žadatele!

Od 2. kola příjmu je žadatel povinen po zaregistrování Žádosti o dotaci předložit **odpovídající povolení stavebního úřadu** (tj. stavební povolení, ohlášení stavby, územní souhlas, územní rozhodnutí, veřejnoprávní smlouva, ohlášení udržovací prací, souhlas se změnou před jejím dokončením, certifikát autorizovaného inženýra) **platné a pravomocné již k datu zaregistrování Žádosti o dotaci**.

Obecná i specifická pravidla pro konkrétní operace budou s předstihem k dispozici na webových stránkách www.szif.cz nebo www.mze.cz

Ing. Jan Kalafut

člen MOV PRV

předseda RO SVOL Jihočeského kraje

Správa lesů města Tábora s. r. o.

ROZHOVOR

1. září oslavilo Lesní družstvo Vysoké Chvojno 20. výročí znovuoobnovení své činnosti. Požádali jsme proto o rozhovor pana Radomíra Charvátá, lesmistra a jednatele společnosti, člena republikového výboru SVOL.

Jaké okolnosti přispěly ke vzniku lesních družstev obcí v České republice?

Lesní družstva u nás mají společnou historii, a to ve vazbě na první pozemkovou reformu vyhlášenou nedlouho po vzniku samostatné Československé republiky, která se dotkla některých majetků šlecht a církví. Zestátněné majetky nabídl Pozemkový fond obcím k odprodeji za podmínky, že založí lesní družstvo k obhospodařování těchto majetků. Na celém území státu vzniklo v třicátých letech a pak ještě po skončení druhé světové války 129 lesních družstev s výměrou asi 55 tisíc hektarů. Rozvoj lesních druž-

bami na vrácení majetku, protože soudy odmítaly rozhodovat na základě nařízení vlády jako podzákonné normy a hrozilo, že vydaný majetek budou obce muset vrátit státu. V roce 2000 bylo navrácení majetku podílnickým obcím LD zcela zastaveno. Díky SVOLu se podařilo v r. 2002 prosadit potřebnou úpravu do novely zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí.

Kolik lesních družstev v současné době funguje v ČR?

Některá družstva se již nepodařilo po roce 1989 znovuoobnovit. Lesní družstva

v současnosti hospodaří na cca 30,5 tisících hektarech lesa, přesný přehled o jejich počtu ale nemám.

Lesní majetek LD Vysoké Chvojno prošel v minulosti pestrrou drážbou a rozmanitým vývojem. V jakém stavu jste majetek po r. 1989 přebírali?

Lesní majetek, na kterém dnes hospodaříme, patřil v 19. století k velkostatku Dašice. Zhruba v jeho polovině se velkostatek dostal do hospodářských potíží, které řešil prodejem lesního majetku kolem Vysokého Chvojna o výměře cca 6.500 ha. Novým majitelem lesů se stal továrník Liebig, který začal v těchto lesích razantně těžit a celé lesní hospodaření pojal velmi kořistnický. Po vytěžení značné části majetku prodal chvojenské lesy kolem roku 1875 markraběti italského původu Pallavicinimu. Ten se projevil jako velmi dobrý hospodář a celý majetek začal opět vzkvétat. Na panství však dolehly důsledky pozemkové reformy po první světové válce. Část majetku o výměře kolem 1.600 ha zakoupilo město Hradec Králové, zbytek společně zakoupily obce lesního družstva v roce 1930. Hospodaření bylo zpočátku obtížné, neboť v lesích leželo 300.000 m³ kalamitního dřeva z konce roku 1929. Od poloviny roku 1959 bylo lesní družstvo v likvidaci. V roce 1960 se majetku ujaly státní lesy, které na něm hospodářily až do roku 1995.

Kolik obcí tvoří LD Vysoké Chvojno?

Původně tvořilo lesní družstvo více než 20 obcí. Nyní po různých arondacích a slučovacích procesech je to 16 měst a obcí na území dvou krajů – Pardubického a Královéhradeckého.

Jak funguje tento model správy lesního majetku? Někdy je složitá komunikace s vedením jedné obce, natož s tolika obcemi.

Pochopitelně, je to trochu složitější. Nejobtížnější bylo přesvědčit starosty a zastupitele obcí, abychom se vůbec o majetek ucházeli, protože dostávali různé zprávy, že majetek bude pro obce přítěží, že se jim společné hospodaření nevyplatí a podobně. Myslím, že po dvaceti letech existence lesního družstva obcí je vidět, že to byl krok správným směrem. Nejvyšším orgánem naší společnosti je valná hromada, fungujeme jako společnost s ručením omezeným podle zákona o obchodních korporacích. Hlasovací právo obcí na jednání valné hromady je odvozeno z velikosti vlastněných podílů a na tomto základě je stanoveno také nájemné, které lesní družstvo obcím vyplácí.

Je společná správa obecních lesních majetků v současné době pro obce atraktivní? Co je největší překážkou jejího širšího uplatnění v praxi?

Forma obhospodařování lesů několika obcí prostřednictvím lesního družstva je určitě aktuální i dnes. Naši kolegové v Příbramě pomáhali v nedávné době například s ustavením nového lesního družstva v jižních Čechách, my jsme byli nápomocni při založení lesní družstva v oblasti Šardic. Někdy tomu bohužel brání neochota obcí spolupracovat. Některé jsou přesvědčeny, že dvousekterní lesní majetek je hodně velký a že žádnou spolupráci nepotřebují. Myslím, že období, které je před námi, kdy se do odbytu se dřívím promítanou důsledky letošního abnormálního sucha, nás poučí, že společně budeme konkurenceschopnější a hlavně v krizových letech odolnější.

Lesní družstva by, podle mého názoru, byla i schůdnou cestou odstátnění státních lesů, o kterém se čas od času hovoří. Pokud by tedy politická scéna dospěla k názoru, že je nutné přistoupit k privatizaci části státních lesů, považoval bych lesní družstva obcí za jediný možný způsob takové privatizace. Za předpokladu, že obce vytvoří lesní družstvo, mohly by se ucházet o odkup státního lesa. Lesy by tak i nadále zůstaly v českých rukách.

Jakou výměru má majetek, který LD Vysoké Chvojno v současné době obhos-

podařuje? Jaká je organizační struktura majetku? Upřednostňujete vlastní zaměstnance?

Majetek podílnických obcí představuje cca 5.000 ha, z toho tvoří 4.800 ha pozemky určené plnění funkcí lesa, zbytek jsou zemědělské pozemky a rybníky. Majetek obhospodařujeme komplexně ve své režii, včetně výkonu práva myslivosti a rybářské činnosti. Kromě tohoto majetku obhospodařujeme na základě smlouvy dalších cca 2.000 ha lesů dalších subjektů a pro Lesy ČR, s. p., vykonáváme na dvou revírech pěstební činnost. Převážnou část pěstební činnosti vykonáváme vlastními zaměstnanci. Máme celkem 49 pracovníků, z nichž 99% je obyvateli členských obcí družstva. Na těžební práce máme pouze dvě těžební party, vlastníme přibližovací prostředky a odvozní soupravu. Harvestorové technologie a některé další záležitosti, které nelze pokrýt vlastními zaměstnanci, objednáваме od OSVČ v regionu. Obděláváme sami i část zemědělské půdy. Zabýváme se především výrobou suché píce, kterou spotřebováváme ve svých oborách, případné přebytky prodáváme.

Jaké jsou přírodní a hospodářské podmínky majetku?

Lesní majetek je ucelený, nachází se v přírodní lesní oblasti Polabí, v prvním až třetím lesním vegetačním stupni (ponejvíce 2. LVS), převažuje hospodářský soubor HS 23 – kyselá stanoviště nižších poloh. Na polovině majetku se nacházejí lesní hospodářské soubory ovlivněné vodou SLT 20, 2P, 2Q, 2G. Významná část majetku (1.700 ha) je zařazena jako genová základna borovice lesní, jedná se o největší genovou základnu borovice lesní v PLO Polabí. Zastoupení dřevin: 60% BO, 20% SM, 20% listnáče – z toho 9% dub, velký podíl měkkých listnáčů (bříza atd.).

Jaké způsoby hospodaření využíváte především? Jaký podíl na celkové těžbě zaujímá nahodilá těžba?

V hospodářských lesích uplatňujeme dle stanovišť celou škálu obnovních způsobů od holosečí na borových stanovištích až po clonné seče na vhodných lokalitách s rozpracováváním porostů a následným využitím přirozené obnovy, do porostních směsí zavádíme douglasku. Jinak samozřejmě postupujeme v Přírodní rezervaci Buky, která byla vyhlášena evropsky významnou lokalitou a jejíž část je bezzáhovou zónou. Přes původní odpor orgánů ochrany přírody se nám tady podařilo prosadit trvalé oplocení jednotlivých sekcí tak, aby byla zajištěna ochrana přirozené obnovy buku, která by jinak padla za oběť zvěři. Zabránilo se tak rozpadu mateřského porostu bez zajištění náhradního porostu obdobného složení s nadějí na stejně kvalitní, geneticky hodnotný dospělý porost.

Maximální výše těžeb na majetku je stanovena na 320 tis. m³, bilancovaný roční etát tedy činí 32 tis. m³, v průměru těžíme 25-26 tis. m³. Procento nahodilých těžeb se pohybuje mezi 23 a 25 %. Výjimečným rokem byl rok 2010, kdy jsme se potýkali s důsledky sněhové kalamity. Objem kalamitního dříví se vyšplhal na 65 tis. m³. V roce 2012 zasáhla majetek větrná kalamita 15 tis. m³.

Jak se na lesních porostech projevilo letošní sucho?

V důsledku letošního extrémního sucha jsme zaznamenali velký výskyt borových, kůrovcových souší a předčasnou defoliaci listnáčů. Na dubech už pozorujeme odlupování borky ptactvem, což ukazuje na napadení hmyzem. Zatím jsme vytěžili 2.000 m³ smrkových souší kůrovcového charakteru (napadení lýkožroutem lesklým i smrkovým) a 6.000 m³ borových souší. Borovice usychá zejména na stanovištích 2P, 2Q, druhotně se ve velkém množství vyskytl krasec borový. Obáváme se jara příštího roku. Pokud bude nedostatek vláhy kulminovat, budou se zvyšovat i škody na majetku. V důsledku přetlaku

ROZHOVOR - pokračování ze str. 3.

kalamitního dříví na trhu a snížení ceny očekáváme ztráty na zpeněžení minimálně 5-6 mil. Kč, ztráty úhynem na zalesnění a kulturách 2 mil. Kč, předpokládáme také ztráty z poklesu zakmenění a poklesu přírůstu. Celkové škody na našem majetku odhadujeme na 17 mil. Kč.

A to se jedná o škody pouze na produkční funkci lesa ...

Ano. Hodnocení mimoprodukčních funkcí je záležitost složitá a ve věci jejich úhrady vlastníkoví lesa je stát zatím hluchý. Je pravda, že některé mimoprodukční funkce existují i s prostou existencí lesa. Ten les ovšem někomu patří, někdo

o něj pečuje, aby tyto funkce vůbec mohly vznikat. A pokud společnost tyto funkce využívá, měl by na ně stát přispívat, vlastníci by měli být na jejich poskytování zainterесováni. Překvapují mě názory některých vysokoškolsky vzdělaných ekologů, že z hlediska vodohospodářské funkce je jedno, zda les v krajině je, nebo není. Vodohospodářská funkce je přitom vůbec jedna z prvních mimoprodukčních funkcí lesa, o které se žáci učí ve škole. Další funkce je půdoochranná, rekreační Pokud bychom tyto funkce dokázali finančně ohodnotit, asi bychom se divili, k jakým částkám bychom dospěli.

V souvislosti s klimatickými změnami roste tlak na zavádění výběrného způsobu hospodaření v českých lesích. Máte v tomto směru nějaké doporučení pro vlastníky lesů plynoucí z vlastní zkušenosti?

V paušálním uplatňování modelu výběrného způsobu hospodaření bych byl velmi opatrný stejně jako například u dřívě propagovaného pasečného hospodaření. Mnohem výstižnějším termínem pro pěstování lesa, kterým se řídím, je pěstování lesa na základě typologie a jež snad nejlépe charakterizuje Průša ve své publikaci „Pěstování lesů na typologických základech“ (2001). Pro vytvoření výběrného lesa musí být splněny základní podmínky, a to jsou poměry půdní, srážkové a zastoupení dřevin typických pro výběrný les (tedy i jedle!). Průša ve svých publikacích zmiňuje, že pro pěstování výběrného lesa je na základě výše uvedených podmínek vhodná výměra asi 5,8% z celkové výměry lesů v ČR. Taktéž profesor Poleno ve svých přednáškách hovořil o nutnosti splnění zejména podmínek půdních a srážkových pro pěstování výběrného lesa a dodával vtipně, že jiné pokusy pravděpodobně neskončí lesem výběrným, ale vybraným ... Pokusy o pěstování výběrného lesa (pokud jsou upřímně míněny) jsou v drtivě většině spíše snahou o jemnější způsob hospodaření s uplatňováním výběrných principů. Pokud však prvním krokem je plošné prořezávání porostů, mám obavy o správnost tohoto kroku zejména z hlediska cíleného postupu obnovy porostů proti bořivým větrům.

Máme vlastní honitby cca 5.000 ha, z toho dvě honitby pronajímáme. V honitbách je normována zvěř dančí, srnčí a černá, z drobné zvěře zajíc. Právo myslivosti vykonávají naši hajní, kteří jsou na plnění plánu lovu zainteresováni. Již Josef Sigmond (městský lesní rada a profesor LF v Praze, který se stal výraznou osobností plzeňského i celoevropského lesnictví – red.) na velkém semináři ke škodám zvěří v Praze v r. 1935 deklaroval, že: „Lesník nesmí svou prací škodit myslivci a naopak. Nejlépe je, když obojí vykonává jedna ruka“. Ocenění škody zvěří na lesních porostech je jedním velkým problémem. Zatímco ekologická újma za zničení jednotlivě stojící

cí břízy mimo les může dosáhnout až na částku 40 tis., náhrada škody vlastníkoví v případě, že je strom oloupán jelení zvěří, je směšně malá. Je to důsledek nešťastného pojetí dvoj kolejnosti státní správy lesů, kdy nejvyšší státní dozor v lesích je v gesci MŽP, ale praktické řízení lesního hospodářství na MZe, z čehož plynou dva rozdílné pohledy na věc. Systém ocenění je potřeba sjednotit, není možné škody zvěří na lese bagatelizovat. Škody zvěří ovšem prohlubuje nekontrolovaná a neřízená návštěvnost lesů. Nápor veřejnosti na les je nebývalý, zvěř je rušená a stresovaná, a proto se domnívám, že škody budou i v případě jejich minimálních stavů.

Co Vás jako správce obecního lesa trápí nejvíce?

S ohledem na generační přesah pěstování lesa je to určitá nejistota směřování obecního lesního majetku po stránce budoucího vývoje při změně vedení obce po volbách. Dále je to již zmiňovaná dvoj kolejnost státní správy, přílišné vměšování ochrany přírody do správy lesa, které není mnohokrát podepřeno čísly, hmatatelnými důkazy, ale je postaveno pouze na ideologii, na názoru jednotlivce, který má rozhodující vliv na nařízení a omezení vlastníka. Státní správa by měla být jedna a do nestátních lesů by mělo hovořit co nejméně lidí, protože je to majetek někoho jiného. I vlastnictví lesa s jeho zvláštní povahou by prostě mělo být v určitém směru tabu.

Šokující je pro mě také to, jak se za pár let znevážila práce lesníků. A trápí mě i postoj některých kolegů, správců lesních majetků, kteří jakoby se styděli za to, že prodávají dříví. Vezou se na módním trendu a příliš zdůrazňují mimoprodukční funkce, aby se veřejnosti zalíbili. Přitom koloběh financí v lesnictví je skutečně takové malé perpetuum mobile. Pokud se budeme o ten les dobře starat, tak on sice nebude vykazovat zázračné zisky během krátkého období, ale může být takovou pokladnicí, která bude neustále přinášet určitý zisk pro vlastníka a další generace občanů měst nebo potomků soukromého majetku a umožní, především díky své produkční funkci, jeho další zvelebování.

Děkuji za rozhovor.

Marie Růžková
(9. 11. 2015)

Ukázka přirozené obnovy borovice na HS 23 s doplněním douglasky.

Základní jádro PR Buky o výměře cca 5 ha je předmětem ochrany již od roku 1884. Stáří některých jedinců je odhadováno až na 400 let.

Zkusná plocha v odd. 360, oplocená část je silně zastoupená BŘ, neoplocená část je tvořena kvalitní mlazinou borovice z přirozené obnovy - o břízu se “postarala” spárkatá zvěř v tomto případě pozitivně.

SUCHO 2015

výsledky průzkumu mezi členy SVOL

Republikový výbor SVOL se na svém pravidelném zasedání dne 24. 9. 2015 v Pelhřimově zabýval i dopady letošního mimořádně suchého a horkého počasí na hospodaření svých členů. Už v průběhu léta bylo zřejmé, že nedostatek srážek spolu s vysokými teplotami poznamenají zdravotní stav lesů i stav obnovovaných porostů a následných kultur. Pro zjištění aktuálního stavu bylo rozhodnuto provést mimořádné šetření, týkající se výskytu nahodilých těžeb (souše, kůrovec) a výše ztrát na kulturách. Se žádostí o poskytnutí údajů a vyplnění krátkého dotazníku byli osloveni všichni členové SVOL bez rozdílu velikosti a druhu majetku, vzhledem k ne-

ustálému vývoji situace šlo spíše o údaje vycházející ze znalosti obhospodařovaného lesa a kvalifikovaný odhad současného stavu.

Celkem jsme obdrželi odpovědi od více než 110 subjektů, zpracována byla data ze 102 majetků, ostatní došlé odpovědi nebyly úplné. Výsledky jsou zpracovány podle regionů SVOL, bohužel ze dvou regionů a to Severočeského a Karlovarského došlo minimum údajů, tato data pak nelze brát jako příliš vypovídající o situaci v daném regionu.

Údaj o ročních srážkách byl brán zpravidla z LHP, srážky k 31. 8. pak z vlastních měření členů, nebo z místních zdrojů. Přesná čísla ze stanic ČHMÚ se tedy mohou od uvedených údajů poněkud lišit, nicméně určitý přehled o vývoji srážek lze ze získaných dat zjistit. Ke konci srpna zpravidla naprší 70 – 75 % ročního normálu, průměrný údaj dosahující 51 % jasně vypovídá o podmínkách letošního roku. I ČHMÚ ve svých zprávách uvádí, že v půdě chybí zhruba 200 – 250 mm srážek a prakticky na celém území republiky jde

Výsledky průzkumu mezi členy SVOL

Region	Roční Ø srážky	Počet odpovědí	Srážky k 31. 8.	%, srážek	Nahodilá těžba							Ztráty na kulturách (%)						
					SM (m³)	BO (m³)	Ost. (m³)	DB (m³)	BK (m³)	m²/ha	%	SM	BO	JD	DB	BK	% ztrát	
Vysočina	14	675	290	43	54,270	920				2,9	36	22	65	28		35	27	
Středočeský	17	605	288	48	23,386	1,815				1,5	23	32	45	44	25	32	30	
Východočeský	9	673	342	51	14,350	6,850		600		1,4	34	34	20	54	25	46	32	
Jihočeský	11	646	308	48	29,340	2,210				2,4	34	41	28	30	20	22	26	
Plzeňský	22	674	301	45	23,355	2,860	300			2	44	21	31	24	28	26	31	
Severočeský	1				2,000	5,000			500						80	80		
Karlovarský	2	600	405	67	2,300	350				2,7	87	54	55		40	60	50	
Jihomoravský	6	548	292	53	49,620	11,020	700	1,500	3,500	4,7	75	30	20	41	19	23	47	
Severomoravský	20	661	339	51	78,600	890				10,3	139	25	36	55	32	38	22	
Průměry, součty	102	635	321	51	277,221	31,915	1000	2,100	4,000	350	59	32	38	40	33	40	33	

pokračování na str. 5. »»

o tzv. hydrologické sucho spojené s poklesem zásob vody v půdě.

Údaje u nahodilých těžeb jsou uvedeny v m³ a vzhledem k tomu, že nejsou vztaženy k výměře lesa, jde pouze o součet nahodilých těžeb, které budou muset být zpracovány u respondentů šetření, nejde tedy o souhrn nahodilých těžeb v celém regionu. Z poskytnutých údajů a z výměry lesů respondentů byl však proveden výpočet množství nahodilé těžby na 1 ha lesa. Zatímco ve všech regionech v Čechách a na Vysočině nepřesahuje tento údaj 3 m³/ha, na jižní Moravě, tradičně jedné z nejsušších oblastí státu, jde již o téměř 5 m³/ha a na Moravě severní, která se potýká s výší nahodilých těžeb již delší dobu, je dopad horkého a suchého roku nejdramatičtější, jde o více než 10 m³/ha zpravidla kůrovcových těžeb, které je nutno urychleně zpracovat.

Další sloupec v kolonce nahodilé těžby označený symbolem % udává podíl nahodilých těžeb k ročnímu etátu respondentů z daného regionu. U pěti regionů se tento údaj pohybuje pod 50 %, dva pak vykazují hodnoty kolem 70 – 80 %, „rekordmanem“ je opět region Severomoravský, kde je průměrná hodnota 139% ročního etátu. Hodnotu vyšší než 100% zde vykazalo 6 majetků, přičemž nejvyšší hodnota byla 390%, tedy téměř čtyřnásobek ročního etátu. V jiných regionech vykázal hodnotu vyšší než 100% jen jeden majetek v Jiho-moravském regionu a jeden majetek v regionu Severočeském. Ostatní se pohybují zatím pod touto hodnotou, nicméně řada respondentů upozorňovala na fakt, že pokud se srážkové poměry a zásoba vody v půdě během podzimu a zimy nezlepší, bude situace na jaře velmi vážná a dojde k násobnému zvýšení nahodilých, zejména kůrovcových těžeb a porostou další dodatečné ztráty na kulturách.

U ztrát na kulturách byly vyšší ztráty zpravidla na BO, výraznější byly pak ještě u JD a DG, která je zahrnuta do společného sloupce s JD. U listnáčů sucho víc ovlivnilo ztráty na BK, než na DB. Zejména u JD a DG bylo více majetků, které vykazovaly ztráty až 80-100 %. Průměrná zjištěná hodnota výše ztrát na kulturách je 33%, u dvou regionů se pak tato hodnota pohybuje kolem 50%, to s sebou nese výrazné ekonomické ztráty vlastníkům. Jde již rozhodně o kalamitní stav, na jehož řešení by měly být, tak jako v případě zemědělské výroby uvolněny dodatečné finanční prostředky, ať již ze strany státu, nebo evropských zdrojů.

Ing. Petr Jelínek
odborný poradce SVOL
20. 10. 2015

Nepříznivý vliv sucha se projevil i na borových porostech, které jsou vůči tomuto stresu relativně odolné. Vliv sucha u těchto porostů způsobil předčasný opad starších ročníků jehličí, který byl pozorován již od června.

U listnatých porostů byl pozorován výrazný vliv sucha především v těch nejnižších polohách, tedy hlavně u porostů dubu, kde docházelo k předčasnému žloutnutí a senescenci listů již v průběhu července a tím také i k výraznému zkrácení vegetačního období. Na rozsah a intenzitu poškození suchem u listnatých porostů měly vliv kromě vnějších faktorů do značné míry stanovištní podmínky. Na skalnatých svazích především kolem vodních toků byla patrná zřetelná horizontální hranice oddělující horní část svahu vystavenou intenzivnějšímu účinku sucha od spodní části, kde porosty ještě mohly čerpat relativně větší zbytek vláhy. Neho-mogenní prosychání porostů na těchto svazích odpovídá pestré druhové skladbě na takovýchto stanovištích.

Aktivizace houbových patogenů

Klimatické podmínky byly pro většinu hub silně nepříznivé, proto nedošlo k vý-

znamnějšímu nárůstu poškození houbovými organismy. Lze však očekávat, že sucho letošního roku se na fyziologicky oslabených dřevinách projeví v následujícím období aktivizací některých významných patogenů. Především se v porostech smrku a dalších dřevin pravděpodobně zvýší aktivizace václavek rodu *Armillaria* a propukne akutní průběh onemocnění, projevující se odumíráním kambiálních pletiv napadených smrků všech věkových tříd a jejich rychlým usycháním. Tato situace není pochopitelně zcela neobvyklá, zpravidla ale dochází pouze k lokální aktivizaci houby. Známé jsou svým rozsahem mimořádné „václavkové“ kalamity po výrazných přísuších již od roku 1947. Rovněž může dojít k významnému zhoršení zdravotního stavu borovic – nejen borovice černé, u níž tento trend sledujeme již několik posledních let, ale na mnoha místech i u borovice lesní. Fyziologicky oslabené borovice, trpící nedostatkem vody, se následně nedokáží ubránit houbové infekci houbami *Cenangium ferruginosum* a *Sphaeropsis sapinea*, která do stromů proniká letorosty, event. se rozrůstá z již dříve napadených jednotlivých větví.

Výskyt listožravého hmyzu

Listožravý hmyz nezpůsobil ani v letošním roce významnější poškození lesa. Hlavní druhy defoliátorů (bekyně, obaleči a píďalky, ploskohřbetky, pilatky) vykazovaly většinou velmi nízké početnosti, odpovídající latenci. Pouze v omezené míře a úzce lokálně došlo k poškození asimilační plochy některých dřevin, především pak u dubových porostů (prostřednictvím žíru komplexu tzv. podzimních píďalek a přemnožených chroustů), zejména na jižní Moravě. U savého hmyzu bylo zaznamenáno lokální poškození v mladých jedlových porostech (korovnice), jako určitou zajímavost je možno zmínit neobvykle masivní přemnožení mšice smrkové v jarním období na introdukovaných smrcích pichlavých v západní polovině Česka, jehož lesnický význam však byl minimální. Vzhledem k extrémnímu průběhu počasí v letním období, fyziologicky velmi nepříznivému pro lesní dřeviny (vývoj hmyzích škůdců ale naopak stimuluji-címu), nelze v následujícím období vyloučit ani postupnou aktivizaci i těchto skupin lesního hmyzu.

Přemnožení podkorního hmyzu

Zatímco u celé řady škodlivých organismů ze skupiny patogenních hub či listožravého hmyzu dojde k jejich případné aktivizaci a souvisejícímu kalamitnímu výskytu až v budoucí vegetační sezóně (či sezónách), vícegenerační druhy podkorního hmyzu mají schopnost reagovat velmi rychle, resp. prakticky okamžitě. Náhlé dramatické celorepublikové zhoršení „kůrov-cové situace“ je toho názorným příkladem. V průběhu srpna začalo být podle očekávání zjišťováno rozsáhlé napadení smrkových porostů podkorním hmyzem v nejnižších až středních polohách, v porostech všech věkových kategorií. Vznikla kůrovcová kola čítající jednotlivé stromy až desítky napadených jedinců. Barevné změny v důsledku napadení byly zpočátku patrné v horních partiích korun, postupně dochází k odumírání i nižších partií stromů. Vrcholky, vrchní část kmene a větve jsou přitom zpravidla napadeny lýkožroutem lesklým, kmenová část pak nejčastěji I. smrkovým, místně také I. severským a I. menším. Ke smolení v místech napadení v důsledku oslabení stromů suchem (a také semenným rokem) většinou vůbec nedochází. Velmi často bylo zjištěno neobvykle rozsáhlé napadení smrkových náletů I. lesklým. V současné době se však zhoršení stavu s výskytem kůrovců na smrku začíná projevovat i v horských polohách. Určité riziko existuje rovněž s nárůstem významu lýkohuba matného. Kromě oblastí střední a severní Moravy a Slezska, kde nepříznivá situace s podkorním hmyzem na smrku přetrvává již řadu posledních let, je prozatím nejvážnější situace pozorována v oblasti jižních, jihovýchodních a středních Čech a východní části Moravy. Je však pravděpodobné, že v průbě-

hu zimního období bude letošní napadení kůrovci v konci vegetační sezóny zjišťováno i na řadě dalších míst. Rovněž letová aktivita lýkožrouta smrkového byla v letošním roce neobvyklá. Jarní rojení započalo v první polovině dubna. Vlivem rozkolísanosti počasí se velmi protáhlo (vrchol až v počátku června) a ve svém závěru se dokonce na mnoha místech částečně prolínalo s letním rojením, které bylo rovněž rozvleklé, ale ve svém úhrnu neobvykle silné. Vhledem k průběhu počasí, obzvláště v nižších a středních polohách, došlo mnohde k založení i třetí generace. Další vývoj kůrovcové gradace bude závislý jak na průběhu počasí v letošní zimě a na jaře příštího roku, tak na schopnosti lesnického provozu operativně reagovat na vzniklou situaci a včas zpracovávat a asanovat aktivní kůrovcové stromy. Vážnost situace lze názorně ilustrovat na paralele s klimaticky obdobně extrémním rokem 2003. Postupné zhoršování zdravotního stavu dřevin a rozvoje přemnožení podkorního hmyzu se netýká pouze smrku, ale i dalších jehličnatých dřevin, např. borovice.

Konečné vyhodnocení vlivu sucha v roce 2015 na lesní porosty bude možné až v následujících letech. Pro dlouhodobou stabilitu lesních porostů a plnění jejich funkcí bude ovšem rozhodující skutečnost, jak často a v jaké intenzitě se budou takovéto (či jiné) extrémní meteorologické situace v budoucnu opakovat.

Lesní ochranná služba:

Ing. Miloš Knížek, Ph.D.

Ing. Jan Liška

Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D.

Ing. Vítězslava Pešková, Ph.D.

Ekologie lesa:

Doc. Ing. Vít Šrámek, Ph.D.

Ing. Petr Fabiánek

Ing. Věra Fadrhonsová

Ing. Monika Vejpusťková, Ph.D.

Biologie a šlechtění:

RNDr. Václav Buriánek

VÚLHM, v. v. i. Jíloviště-Strnady 136

Pošta Praha 5 – Zbraslav, CZ 156 00

Kůrovcové ohnisko (Vsetínsko, říjen 2015). Foto: Jan Lubojacký

Typické symptomy napadení vrcholkové části smrků lýkožroutem lesklým (Velko-meziříčsko, říjen 2015). Foto: Jan Liška

Zřetelná horizontální hranice oddělující horní část svahu vystavenou intenzivnějšímu účinku sucha od spodní části, kde porosty ještě mohly čerpat relativně větší zbytek vláhy (Zbraslavsko, srpen 2015). Foto: Petr Fabiánek

Ekologie a hospodaření nejsou v protikladu

Z rozhovoru s dr. Rudolfem Freidhagerem, novým předsedou představenstva Rakouských spolkových lesů a.s.

Jaké zadání vidíte Vy osobně v této funkci a jaké jsou Vaše nejdůležitější cíle?

Krátce shrnuto, vést spolkové lesy trvale udržitelným způsobem a zůstat v zisku, což bylo i v uplynulých letech. Důraz však musí být vždy na trvalé udržitelnosti. Rád bych, aby lesy byly krásné a zároveň mohly vydělávat. Cíl je to náročný, ale myslím, že se plně vyplácí o něj zasadit.

Stál jste dosud v čele Bavorských státních lesů. Které zkušenosti chcete uplatnit i zde?

Důležitý poznatek, který jsem v Bavorsku získal, je, že ekologie a hospodaření nejsou v protikladu. Rakouské spolkové lesy se mohou ještě dále rozvíjet. Možnosti vidím např. v tom zřící se holosečí, hledat jiné formy hospodaření a zvýšit podíl přirozeného zmlazení.

V médiích se stále diskutuje a volá po otevření lesních cest pro cyklistiku na horských kolech. Jak se staví spolkové lesy k tomuto požadavku a jaké možnosti řešení vidíte Vy?

Jsem velkým zastáncem platné regulace na smluvním základě. Myslím, že se lépe podaří vybalancovat zájmy současnou regulací než generelním otevřením lesů. Na každém jednotlivém hektaru lesa spočívá šest až sedm zájmů. K cíli proto vede jasné vymezení, kde lesní cesty otevřít a kde nikoliv. Druhým důvodem, proč jsem proti generelnímu otevření, je vlastnictví a s ním spojená otázka odpovědnosti vlastníka lesa.

Ve veřejnosti se zabydluje názor, že les v Rakousku patří všem. To sice platí pro spolkové lesy, přesto i my musíme mít prostor pro naši práci. Za každým hektarem lesa stojí vlastník. Možnost vstupu je dobrá, ale je otázkou, kde jsou její meze.

Dochází na plochách spolkových lesů ke konfliktům mezi jednotlivými uživateli lesa, např. lesními dělníky, cyklisty na horských kolech nebo turisty?

Na 850 000 ha spolkových lesů (17 % všech lesů Rakouska) jsou každodenní konflikty, to není nic špatného. Ve spolkových lesích je mnoho zájmů a každý má svou legitimitu. Regulace na smluvním principu je proto dobrým řešením pro všechny zájmové skupiny. V mé práci je hledání kompromisů na denním pořádku. Lidem musí být ale také jasné, že nikdo nedostane 100 %, ale také nikdo 0 %.

Byl zaznamenán vliv zvýšeného využívání lesa cyklisty na horských kolech na řádnou myslivost (zvýšené škody zvěří)?

Nemám žádnou studii, která to potvrzuje, ale je jasné, že zvěř potřebuje klidové prostory. Selský rozum říká, že stres vede u zvěře ke zvýšenému okusu a škodám loupáním.

Spolkové lesy jsou největším pronajímatelem loveckých revírů v Rakousku. Které problémy vyvstávají obecně ve vztahu les a zvěř a jaké jsou možnosti jejich řešení?

Máme vnitřní monitoring zvěře. U spolkových lesů jsou rozsáhlé oblasti, kde je vliv zvěře příliš vysoký. Musíme přemýšlet, jak to zlepšit. Existuje celá paleta řešení, jak si počínat - od koncepce krmení, postupů lovu přes změnu pachtovní smlouvy na smlouvu o odstřelu až po převzetí revírů do vlastní režie.

V médiích opět vzrůstá negativní hodnocení lovu. Někteří vlastníci lesů si přejí, aby se na jejich pozemcích nelovilo. V Německu je v tomto směru pozitivní výrok soudu. Jak hodnotíte tento vývoj?

Považuji to za podivné, ale pokud má majitel takový zájem, pak by jej měl realizovat tak, aby se nedostal do žádného konfliktu zájmů. U spolkových lesů to nepřichází v úvahu. Les a zvěř patří dohromady. Kdo reguluje stavy zvěře? Lov je tradice a potřeba. Je to něco velmi krásného a má to být umožněno. Spolkové lesy se musí postarat o to, aby s pomocí lovu dosáhly заданých cílů.

Jaký význam mají pro Vás naše lesy?

(S úsměvem - jak dlouho mám mluvit?) Můžete si představit Rakousko bez lesa? Kolik krásy, biodiverzity, ochranných funkcí a mnoho dalšího bychom bez našeho lesa ztratili?

Spolkové lesy mají velké plochy vylišeny jako území Natury 2000. Jaký postoj máte k požadavkům nevládních organizací na další rozšiřování území Natura 2000?

Spolkové lesy mají vylišeno 220 000 ha ploch Natury 2000. Myslím, že je to dosti.

Od nevládních organizací v Rakousku přichází další požadavek na vymezení velkoplošných území divočiny, na kterých už nenajde místo tradiční lesnictví. Co říkáte takovému vývoji, zvláště když většina těchto území má být umístěna do státních lesů?

Tady mám za vzor Bavorské státní lesy s koncepcí integrálního a trvale udržitelného hospodaření na celé ploše, pokud možno. Na některých místech totální ochrana, onde plantáže – to není náš cíl. Ekologické a trvale udržitelné hospodaření je nutné brát vážně. V hustě osídlené krajině zaměřené na turismus je, dle mého názoru, integrální lesnictví modelem, který vede k cíli.

Strategie biodiverzity do roku 2020 zavazuje Rakousko k vysokým cílům. Jak k tomu přispějí státní lesy?

Ekologicky zaměřené trvale udržitelné obhospodařování lesů, to je ten geniální systém.

Léto 2015 opět pozvedlo téma volby dřevin přizpůsobených klimatu. Co činí spolkové lesy v této věci?

Věřím na klimatickou změnu. Rakouské lesy musí být přestavěny a přizpůsobeny. Musíme vsadit na rozšíření listnáčů. Rakousko má moderní dřevařský průmysl, který musí rakouské lesy zásobit potřebnými produkty včetně jehličnanů. Lesy musí být přestavěny tak, aby lépe odolávaly vysokým teplotám a suchu. Silné téma je douglaska, rozhodující je přitom správná volba stanoviště a provenience. Také modřín a jedle bělokora budou hrát důležitou roli. Se správnou směsí dřevin můžeme požadavky zvládnout, přičemž předpokládáme, že se průměrná teplota nezvýší o více než dva stupně.

Rakouské spolkové lesy obhospodařují lesy, které jsou vesměs ve vlastnictví Rakouské republiky. Jaký postoj zaujímáte Vy osobně k tématu vlastnictví?

Jsem liberál, konzervativně zaměřený člověk, a zde hraje vlastnictví důležitou roli. S takovým názorem nejsem v Rakousku osamocený - mnozí si přejí svůj domeček. Hovoříme-li o majetku, nesmíme uvažovat jen o velkých vlastnických půdách. Vždyť vlastnictví začíná už v malém. Vlastnictví je v mém světovém názoru podstatný pojem stejně tak jako svoboda jednotlivce v rozhodování. Vlastnictví je vždy právo a povinnost zároveň. To platí pro spolkové lesy právě tak jako pro soukromou osobu. **Jak vidíte spolkové lesy za 20 let?** Rád bych tak jako dnes viděl krásné lesy, které vydělávají.

Zdroj: časopis Aktuell 3/15

Přeložil: Ing. Josef Vovesný
odborný poradce SVOL

Aktuální stav výsledků PRV 2007 -2013 pro oblast lesního hospodářství

Vzhledem k ukončení programového období PRV 2007 - 2013 uvádíme aktuální informace o stavu implementace PRV v oblasti investic do lesů a obnovy lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů.

I.1.2 Investice do lesů – podopatření a záměry:

I.1.2.1 Lesnická technika

I.1.2.2 Technické vybavení provozoven

I.1.2.3 Lesnická infrastruktura

a) výstavba, modernizace, rekonstrukce a celkové opravy lesních cest nad 2 m šíře včetně souvisejících objektů

b) výstavba, modernizace, rekonstrukce a celkové opravy zařízení upravujících vodní režim v lesích, včetně

c) výstavba, modernizace, rekonstrukce a celkové opravy ostatních infrastrukturních objektů a zařízení sloužících lesnímu hospodářství

Proběhlo 7 kol příjmu žádostí (2., 5., 8., 11., 14., 17. a 22. kolo).

I.1.2 Investice do lesů za období 2007-2013 – stav opatření k 16. 9. 2015

	I.1.2.1	I.1.2.2	I.1.2.3 a)	I.1.2.3 b)	I.1.2.3 c)	Celkem
Počet zaregistrovaných projektů (ks)	3 568	523	1 091	149	22	5 353
Částka za zaregistrované projekty (Kč)	1 410 368 939	750 152 734	2 533 862 268	386 687 162	30 067 292	5 111 138 395
Počet schválených projektů (Kč)	2 092	185	441	55	3	2 776
Částka za schválené projekty (Kč)	723 529 502	246 426 619	916 974 886	155 251 805	2 478 572	2 044 661 384
Podané žádosti o proplacení (ks)	2 092	185	441	55	3	2 776

Zdroj: MZe

K datu 16. 9. 2015 je celkem proplaceno 2 695 projektů, zbývá proplatit 81 projekt.

II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů - podopatření a záměry:

II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření

a) obnova lesního potenciálu po kalamitách

b) zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi

II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích

a) zvyšování společenské hodnoty lesů

Proběhlo 7 kol příjmu žádostí (3., 6., 9., 13., 17., 19. a 23. kolo).

II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů – stav opatření k 16. 9. 2015

	II.2.4.1 a)	II.2.4.1 b)	II.2.4.2 a)	Celkem
Zaregistrované projekty (ks)	464	126	298	888
Částka za zaregistrované projekty (Kč)	480 905 177	370 863 762	306 362 870	1 158 131 809
Schválené projekty (ks)	378	108	134	620
Částka za schválené projekty (Kč)	340 765 307	327 486 236	133 117 093	801 368 636
Podané žádosti o proplacení (ks)	378	108	134	620

Zdroj: MZe

K datu 16. 9. 2015 je celkem proplaceno 571 projektů, zbývá proplatit 49 projektů.

Ing. Jan Kalafut
člen MOV PRV
předseda RO SVOL Jihočeského kraje
Správa lesů města Tábora s. r. o.

VE ZKRATCE

- 19. srpna se uskutečnilo v Pelhřimově mimořádné jednání SVOL, které se zabývalo především otázkou podpory investic v dřevozpracujícím průmyslu ČR a záměrem Lesnicko-dřevařské komory při Agrární komoře ČR na zřízení Dřevařského marketingového fondu na podporu spotřeby dřeva. S navrhovaným záměrem vlastníci lesů zásadně a principiálně nesouhlasí. Podporu dřeva založenou na povinných odvodech vlastníků lesů, penalizaci exportu suroviny a spolufinancování provozu instituce, jejíž konkrétní přínosy jsou prakticky nezměřitelné a jejíž řízení je ze strany vlastníků prakticky neovlivnitelné, nepovažují za krok správným směrem. Dřevo je ekologický materiál a jeho spotřebu je podle SVOL nutné chápat v celém kontextu a řešit z úrovně státu nadresortně, při tvorbě zákonů, tematickou spoluprací s výzkumnými a akademickými pracovišti a vytvořením dlouhodobé strategie využití dřeva.

Na jednání byly rovněž projednány a odsouhlaseny připomínky SVOL k návrhu

novely vyhlášky o době lovu a účast SVOL na veletrhu Silva Regina 2016.

- 18. září proběhl první ročník společné akce lesní pedagogiky „Den lesa na Vidhošti“. Akci pro 215 dětí ze ZŠ Hrádek a ZŠ Kolinec připravil SVOL ve spolupráci s členskými obcemi v Plzeňském kraji a pracovníky Krajského úřadu v Plzni.
- 24. září se konalo pravidelné zasedání republikového výboru SVOL. Zabývalo se mimo jiné problematikou odstraňování stromů v ochranném pásmu dráhy (dle informace náměstka pro LH probíhají jednání s Ministerstvem dopravy), příspěvky na hospodaření v lesích, možnostmi dotací na odstranění škod způsobených na lesních majetcích v důsledku sucha 2015, výsledky jednání k vypořádání zásadních připomínek SVOL k doplňování národního seznamu evropsky významných lokalit s vedením Ministerstva životního prostředí a plněním dodávek v rámci společného obchodu se dřívím. Účastníci jednání byli informováni o průběhu recertifikace PEFC a krocích mezinárodních partnerských organizací vlastníků lesů v záležitosti revize naturových směrnic. Republikový výbor se rovněž zabýval problematikou převedení pozemků, s nimiž má právo hospodařit

pokračování na str. 7. »

státní podnik, ale nacházejí se na nich lesní cesty ve vlastnictví jiných vlastníků, do vlastnictví těchto vlastníků.

- Ve dnech 15. a 20. října uspořádal SVOL na olomouckém magistrátu a v aule píseckých lesnických škol dva odborné semináře s názvem „Efektivita hospodaření na lesním majetku“. První přednáškový blok seminářů, jež lektorsky zajistil JUDr. Ing. Martin Flora, byl věnován právním důsledkům vyplývajícím z vlastnictví lesa pro vlastníky lesů a zhodnocení různých forem správy lesního majetku z hlediska vlastníka lesa. V druhé části semináře, věnované výnosovosti lesního majetku, představil Ing. Jiří Matějček les jako multifunkční aktivum, seznámil přítomné s vlivy působícími na výnosovost lesa, způsoby výpočtu ročního čistého výnosu z lesa a předpoklady trvalého výnosu z lesa. Věnoval se otázce porovnatelnosti lesního hospodaření různých vlastníků lesa, pachtu lesního majetku a kontrole hospodaření. V rámci třetího přednáškového bloku, který byl tematicky zaměřený na způsoby prodeje dříví, jejich výhody a nevýhody, eliminaci možných rizik vznikajících při prodeji dřeva a kontrole měření a příjmu dříví, předal Ing. Jiří Svoboda účastníkům semináře řadu praktických zkušeností a doporučení. Semináře měly u lesnické veřejnosti velký ohlas; zúčastnilo se jich více než 120 účastníků, starostů obcí, majitelů a správců lesních majetků, ale i představitelů státní správy.
- 5. listopadu proběhlo zasedání republikového výboru SVOL v Pelhřimově. Součástí programu bylo projednání dalšího postupu SVOL při řešení dopadů sucha 2015 na lesní majetky členů, informace z jednání s ministrem zemědělství ve věci

příspěvků na hospodaření v lesích a záměru na zřízení Dřevařského marketingového fondu dne 8. října. Republikový výbor se dále zabýval aktuálním vývojem novely zákona o ochraně přírody a krajiny, vývojem novely zákona o myslivosti a vyhlášky o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích, aktuálními připomínkovými řízeními k návrhům legislativy s vazbou na lesy a lesnictví, vyhodnocením 1. kola příjmu žádostí PRV na lesnická opatření a vývojem společného obchodu se dřívím v letošním roce. Příští republikový výbor se uskuteční 20. ledna 2016 za účasti náměstka ministra pro lesní hospodářství.

- U příležitosti 10. výročí založení Evropské asociace státních lesů (EUSTAFOR) uspořádal státní podnik Lesy České republiky 12. listopadu v Praze mezinárodní konferenci, jejíž obsahem bylo sdílení poznatků o dobrovolných certifikačních systémech v lesnictví, diskuse nad jejich přínosy a náklady a posouzení jejich dopadů v praxi. Vedle členů EUSTAFOR se konference zúčastnili také zástupci soukromých a obecních lesů, papírenského a dřevozpracujícího průmyslu. Za SVOL se jednání zúčastnil pan Radomír Charvát. Jedním ze závěrů konference je, že certifikace je dobrovolný nástroj a každý vlastník si o ní může rozhodnout. Účastníci konference doporučili rozšířit certifikační požadavky na lesy v Asii, Africe či Americe, kde není tak přísná lesnická legislativa a kde se výměra lesů snižuje. V Evropě jsou nejvíce rozšířené certifikační systémy PEFC a FSC, které jsou z hlediska ujištění spotřebitelů o trvale udržitelném obhospodařování lesů považovány za rovnocenné.

Ing. Marie Růžková
tajemnice SVOL

Den lesa na Vidhošti. Foto: Klatovský deník

Den lesa na Vidhošti. Foto: archiv SVOL

PRÁVNÍ PORADNA

„Jsme společnost s ručením omezením, založená a vlastněná několika obcemi, za účelem hospodaření na lesním majetku těchto obcí, zároveň jsme členem (partne-rem) místní akční skupiny. Vzhledem k tomu, že podpora místních akčních skupin je narozdíl od minulého programového období možná nejen z Programu rozvoje venkova (MZe), ale v závislosti na strategii místní akční skupiny také např. z Integrovaného regionálního operačního programu (MMR) nebo Operačního programu Životní prostředí“, zajímalo by nás, z čeho vychází definice drobného, malého a středního podnikatele a zda je závazná pro všechny dotační programy bez ohledu na to, které ministerstvo dotační program zastřešuje.“

Právo EU upravující poskytování podpory z unijních fondů při vymezení pojmů „mikropodnik“, „malý podnik“ a „střední podnik“ vychází z definic obsažených v **doporučení Komise č. 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků** (dále jen „Doporučení“). Ačkoliv Doporučení samo o sobě nemá obecně závazný charakter, nabyly tam obsažené pojmové definice závazného charakteru, neboť jiné obecně závazné předpisy práva EU upravující poskytování podpor buď na definice obsažené v Doporučení výslovně odkazují, nebo je bez jakékoliv úpravy přebírají.

Formou odkazu na text Doporučení jsou definice pojmů „mikropodnik“, „malý podnik“ a „střední podnik“ (tyto typy podniků jsou někdy souhrnně označovány jako „MSP“) převzaty do **nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj**

venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Toto nařízení upravuje **obecná pravidla** pro fungování Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Evropského sociálního fondu (ESF), Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF), a dále stanoví obecná pravidla pro EFRR, ESF a Fond soudržnosti, pokud jde o úkoly, přednostní cíle a uspořádání těchto fondů, kritéria, jež musí členské státy a regiony splnit, aby se staly způsobilými pro získání podpory z fondů ESI, dostupné finanční zdroje a kritéria pro jejich přidělování, a stanoví rovněž obecná pravidla pro EFRR, ESF, Fond soudržnosti a ENRF, pokud jde o řízení a kontrolu, finanční řízení, účetnictví a finanční opravy. V čl. 2 odst. 28 předmětného nařízení je stanoveno shora avizované pravidlo, že „pro účely tohoto nařízení se rozumí „malými a středními podniky“ mikropodniky, malé nebo střední podniky vymezené v doporučení Komise 2003/361/ES“.

Obdobnou formou, tedy odkazem, je definice MSP upravena v **nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005.** Definice MSP má v tomto nařízení dokonce formu dvojitého odkazu, neboť v této otázce je v čl. 2 odkazováno výslovně na definici stanovenou v čl. 2 nařízení (EU) č. 1303/2013.

Naproti tomu nařízení, jejichž předmětem je stanovení obecných pravidel pro poskytování podpor z veřejných zdrojů z hlediska slučitelnosti s pravidly fungování vnitřního trhu EU, konkrétně **nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem a nařízení Komise**

(EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem, pojmy „mikropodnik“, „malý podnik“ a „střední podnik“ definují **mechanickým převzetím obsahu Doporučení do svého textu.** Definice jsou u obou nařízení shodně obsaženy v Příloze I, jejíž znění je v obou případech totožné s obsahem Doporučení, byť se v textu příloh obou nařízení při zachování totožného významu v nepodstatných jazykových detailech odlišuje (každé z nařízení patrně překládala z originální jazykové mutace jiná osoba).

Lze proto shrnout, že právě Doporučení má povahu tazatelem předpokládaného obecného a současně závazného souboru pravidel pro klasifikaci podniků podle velikosti pro účely všech dotačních programů s účastí EU. Definice pojmů „mikropodnik“, „malý podnik“ a „střední podnik“ jsou díky tomu v právu EU traktovány jednotně.

Východiskem je definice pojmu „podnik“, za který se považuje každý subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na svou právní formu. K těmto subjektům patří zejména osoby samostatně výdělečně činné a rodinné podniky vykonávající řemeslné či jiné činnosti a obchodní společnosti nebo sdružení, která pravidelně vykonávají hospodářskou činnost.

Mikropodniky, malé a střední podniky jsou v návaznosti na to definovány podle **počtu zaměstnanců a obrátu nebo bilanční sumy roční rozvahy. Středním podnikem** je podnik, který zaměstnává méně než 250 osob a jehož roční obrát nepřesahuje 50 milionů EUR nebo jehož bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů EUR. **Malým podnikem** je podnik, který zaměstnává méně než 50 osob a jehož roční obrát nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 10 milionů EUR. **Mikropodnik** je pak definován jako podnik, který zaměstnává méně než 10 osob a jehož roční obrát nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 2 miliony EUR.

Uvedené parametry musejí být splněny vždy kumulativně, tzn., že za malý podnik nelze např. považovat takový podnik, který sice zaměstnává 35 osob, ale jeho roční obrát nebo bilanční suma roční rozvahy je 12 milionů EUR. Pojem **velký podnik** definován není, a *contrario* však lze dovodit, že za velký musí být považován podnik, který neodpovídá kritériím MSP.

Počet zaměstnanců odpovídá počtu ročních pracovních jednotek (tzv. RPJ), tzn. počtu osob, které byly v daném podniku nebo jeho jménem zaměstnány na plný pracovní úvazek po celý sledovaný rok. Do počtu zaměstnanců jsou zahrnováni zaměstnanci, osoby pracující pro podnik v podřízeném postavení, které jsou považovány za zaměstnance v souladu s vnitrostátním právem, vlastníci-vedoucí pracovníci a společníci vykonávající v podniku pravidelnou činnost, kteří využívají finančních výhod plynoucích z podniku. Nezahrnují se učni a studenti, kteří jsou zapojeni do odborné přípravy na základě smlouvy o učňovském nebo odborném vzdělávání. Práce osob, které nepracovaly po celý rok, práce osob, které pracovaly na částečný úvazek bez ohledu na jeho délku, a práce sezónních pracovníků se započítává jako odpovídající zlomek RPJ.

Při výpočtu počtu zaměstnanců a finančních hodnot jsou přitom rozhodující vždy údaje týkající se posledního schváleného účetního období, jak jsou zobrazeny v účetní závěrce či konsolidované účetní závěrce. V případě nově založených podniků, jež dosud nemohou předložit schválenou účetní závěrku, jsou údaje použité při výpočtu odvozeny z odhadů učiněných v dobré víře v průběhu účetního období. Kritéria, zda určitý podnik je či není malým či středním podnikem, popř. mikropodnikem, se zdají být relativně jasná a přehledná, takže by na první pohled neměl být problém konkrétní podnik posoudit a zjistit, zda jde o mikropodnik, či malý, střední nebo velký podnik. Tento první pohled se však bohužel neuplatní vždy a ve všech případech, neboť do posuzovacího mechanismu mohou vstoupit i úda-

je týkající se dalších podniků, s nimiž je posuzovaný podnik majetkově propojen. Z hlediska typu vztahů, které mají s dalšími podniky vzhledem k procentuálnímu podílu na základním kapitálu, hlasovacích právech nebo právu uplatňovat rozhodující vliv se totiž v Doporučení dále rozlišuje mezi **nezávislými podniky, partnerskými podniky a propojenými podniky**.

Východiskem zmíněného členění je definice **propojeného podniku**. Za propojené se přitom považují zejména podniky, mezi nimiž existuje některý z následujících vztahů:

- a) podnik vlastní většinu hlasovacích práv akcionářů nebo společníků v jiném podniku;
- b) podnik má právo jmenovat nebo odvolávat většinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu jiného podniku;
- c) podnik má právo uplatňovat rozhodující vliv v jiném podniku podle smlouvy uzavřené s daným podnikem nebo dle ustanovení v zakladatelské listině, zakladatelské či společenské smlouvě nebo ve stanovách tohoto podniku;

d) podnik, který je akcionářem nebo členem jiného podniku, ovládá sám v souladu s dohodou uzavřenou s jinými akcionáři nebo společníky daného podniku většinu hlasovacích práv náležejících akcionářům nebo společníkům v daném podniku.

Podniky, které mají jeden či více takových vztahů prostřednictvím fyzické osoby nebo prostřednictvím skupiny fyzických osob, které jednají společně, jsou taktéž považovány za propojené podniky, pokud svou činnost nebo část své činnosti vykonávají na stejném relevantním trhu nebo na sousedních trzích.

Na definici propojeného podniku navazuje definice podniku partnerského. **Partnerskými podniky** jsou všechny podniky, které nejsou propojenými podniky, ovšem současně mezi nimi existuje vztah, kdy mateřský podnik vlastní sám nebo společně s jedním či více propojenými podniky nejméně 25 % nebo více procent základního kapitálu nebo hlasovacích práv dceřiného podniku. To neplatí pouze v případech, kdy byl 25 % podíl dosažen či překročen:

- a) veřejnými investičními společnostmi, společnostmi rizikového kapitálu, jednot-

- livci či skupinami jednotlivců provozující pravidelnou činnost spojenou s investováním rizikového kapitálu, které investují do vlastního kapitálu nekotovaných podniků (tzv. business angels), za předpokladu, že jsou celkové investice těchto osob do stejného podniku nižší než 1.250.000 EUR,
- b) univerzitami nebo neziskovými výzkumnými středisky,
- c) institucionálními investory včetně fondů pro regionální rozvoj a
- d) samostatnými místními orgány s ročním rozpočtem nižším než 10 milionů EUR a s méně než 5.000 obyvateli.

Za **nezávislé** se konečně považují podniky, které nejsou podniky partnerskými ani propojenými.

Význam typologie podniků v členění na nezávislé, partnerské a propojené spočívá v rozsahu údajů, které se berou v úvahu při posuzování, zda podnik odpovídá kritériím pro zařazení mezi MSP. Pouze u nezávislých podniků se vychází z údajů o počtu zaměstnanců a o ročním obratu nebo bilanční sumě roční rozvahy podniku samotného. **U propojených a partnerských podniků se zohledňují i počty zaměstnanců, resp. roční obrat**

nebo bilanční suma roční rozvahy propojených či partnerských podniků, a to tak, že (zjednodušeně popsáno) se údaje o počtu zaměstnanců podniku v případě partnerských podniků vycísľují poměrnou agregací údajů týkajících se podniků, se kterými je daný podnik partnerský, v případě propojených podniků pak přičtením údajů týkajících se podniků, se kterými je podnik propojen.

U podniků, jejichž vlastníky či zakladateli jsou obce, města a jiné veřejné subjekty, je významné, že za malé nebo střední **nelze nikdy považovat** takové podniky, v nichž 25 % nebo více procent základního kapitálu nebo hlasovacích práv ovládá (ať již přímo nebo nepřímo, společně nebo jednotlivě) veřejný subjekt či subjekty. Toto relativně přísné pravidlo neplatí pouze v případě, že by takovýto veřejným subjektem byl samostatný místní orgán (např. obec) s ročním rozpočtem nižším než 10 milionů EUR a s méně než 5 000 obyvateli.

Odpověď zpracoval:

JUDr. Ing. Martin Flora, Dr.

Advokátní kancelář Pásek, Honěk a partneři

Mendelova univerzita v Brně

Udržitelné hospodaření v lesích a využívání dřeva je nezbytné ke zmírnění změny klimatu

Od 30. listopadu do 11. prosince se bude ve Francii konat Světová klimatická konference (UNFCCC COP21). Cílem je nalézt společnou a právně závaznou dohodu, díky které se podaří udržet klimatické změny na přijatelné úrovni. Evropští vlastníci lesů vyzývají vedoucí představitele Evropské unie, aby si uvědomili a uznali plný potenciál lesů a výrobků na bázi dřeva v boji proti změně klimatu.

Konfederace evropských vlastníků lesů (CEPF) vítá snahu Evropské komise zahrnout Využívání půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) do klimaticko-energetického rámce pro rok 2030. Je však nezbytně nutné, aby tak bylo učiněno uvážně. Je nutné, aby tento rámec podporoval a propagoval zvýšení rozlohy lesů a uznal trvale udržitelné hospodaření v lesích a využívání dřeva a výrobků na bázi dřeva jako účinný prostředek ke zmírnění změny klimatu.

V diskusích o lesích a změně klimatu na globální úrovni je tendence zaměřit se na snížení emisí v důsledku odlesňování. Na této úrovni je to naprosto zásadní, neboť odlesňování je stále příčinou cca 12 % celosvětových emisí skleníkových plynů₁. Na evropské úrovni však odlesňování a lesní degradace není problémem. Vzhledem k tomu, že v Evropě máme mnoho spolehlivých nástrojů pro zajištění udržitelného hospodaření v lesích na regionální, vnitrostátní a evropské úrovni, rozloha lesů EU i objem dřeva v porostech se stále zvyšuje. V současné době pokrývají lesy více než 40 % půdy v EU. Nedávno publikovaná Zpráva o stavu evropských lesů, která byla vypracována v rámci procesu FOREST EUROPE, opět ukazuje na pozitivní trendy v evropských udržitelné

obhospodařovaných lesích. Lesy i nadále vážou obrovské množství uhlíku z atmosféry, roční absorpce lesů zmírňuje emise skleníkových plynů v EU cca o 9 %.₂

Evropské lesy jsou rostoucím zdrojem a jejich udržitelným obhospodařováním a využíváním dřeva namísto fosilních materiálů a energie lze nejlépe dosahovat dlouhodobých přínosů v oblasti klimatu. Například každý metr kubický dřeva, který je použitý namísto jiných stavebních materiálů, snižuje emise CO₂ do ovzduší průměrně o 1,9 tun CO₂ekv₃. V současné době je více než 50 % obnovitelné energie EU generováno z lesní biomasy, především ze zbytků po těžbě a z průmyslového zpracování. I když se dovoz pelet do Evropské unie hlavně ze Spojených států ameríc-

Celostátní konference SVOL
s podtitulem

**„Klimatická změna
- možné dopady
na lesní ekosystémy“**
se uskuteční ve dnech

28. - 29. 4. 2016

v Kostelci nad Černými lesy

kých, Kanady a Ruska během posledních let zvýšil, více než 97 % biomasy pro energetické využití v EU pochází z místních zdrojů v rámci Unie a výrazně přispívá k zaměstnanosti a životaschopnosti venkovských oblastí₄.

Lesy mohou přispívat jak ke zvýšení ukládání uhlíku, tak i ke snížení emisí uhlíku, což je činí nepostradatelnými pro dosažení klimatických a energetických cílů a přechodu na bioekonomiku. Aby se tak stalo, je potřeba dále investovat do zvýšení rozlohy lesa a poptávky po produktech založených na bázi dřeva, stávajících i nových, inovativních produktech.

S ohledem na jasnou souvislost mezi politikou v oblasti klimatu a bioekonomikou, vyzývá CEPF Evropskou komisi a členské státy, aby využily plný potenciál lesů a výrobků založených na bázi dřeva a vytvořily vhodné pobídky ke zmírnění změny klimatu a k přechodu na ekonomiku bez

závislosti na fosilních palivech. Udržitelné hospodaření v lesích a používání dřeva je a musí být součástí řešení v boji proti změně klimatu.

V souvislosti s konáním globální klimatické konference v Paříži by Evropská unie měla usilovat o vytvoření společného, globálního rámce LULUCF, kde se účetní pravidla týkající se emisí skleníkových plynů budou vztahovat na všechny země.

Podle tiskové zprávy CEPF 24.11.2015
Ing. Marie Růžková

CEPF má 22 členů, zastupuje zájmy téměř 16 milionů vlastníků nestátních lesů, spravujících cca 60 % lesů v Evropě. SVOL je členem CEPF od roku 1998.

- 1 IPCC (2014) Contribution of WG III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate,
- 2 http://ec.europa.eu/clima/consultations/docs/0026/questionnaire_en.pdf,
- 3 Sathre and O'Connor (2010): A Synthesis of Research on Wood Products & Greenhouse Gas Impacts, Technical Report No. TR-19R, Vancouver
- 4 European Bioenergy Outlook – AEBIOM Statistical Report 2015

Více než 70.000 podpisů jako odmítnutí požadavku na cyklistiku v lesích bez omezení

Rakouský lesnický spolek stojí na straně majitelů lesa i v otázce neomezené terénní cyklistiky v lesích. Vyslovujeme se důrazně jen pro pravidly regulovanou výstavbu cyklistických stezek v lesích. Ekosystém lesa nemůže být degradován na jízdní dráhy. Chceme, aby i v budoucnu byly zohledňovány potřeby všech návštěvníků lesa, lidí v lesích pracujících i zvěře. Vystupujeme proto důrazně proti změnám lesní dopravní sítě. Naším cílem je, aby právní jistota byla zajištěna i nadále pro všechny, vysvětluje Johannes Wohlmacher, předseda rakouského lesnického spolku pozadí akce „Bezpečnost v lesích pro všechny - proti úplnému otevření lesa terénním cyklistům“.

Rakouský lesnický spolek zahájil tuto podpisovou akci v červnu 2015. Pozitivní reakce občanek i občanů Rakouska překonala očekávání. Bylo sesbíráno více než 70.000 podpisů, které byly dne 18. listopadu 2015 předány příslušnému spolkovému ministru pro zemědělství, lesnictví, životní prostředí a vodní hospodářství.

Vedle podpory formou podpisů jsme obdrželi četné pozitivní písemné ohlasy od lidí, kteří hledají v lesích odpočinek. Utvrzují nás v předpokladu, že při úplném otevření lesních cest cyklistice budou cyklisty používány i cesty pro pěší. Právě to ale zastánci otevření lesních cest cyklistice nechtějí. Nejčastější problémy vznikají s cyklistickými sportovními nadšenci, kteří velkou rychlostí a bez předchozího prozkoumání trasy ohrožují bezstarostné turisty, shrnuje v krátkosti tyto reakce pan Wohlmacher a doplňuje: „Že to tak mnozí lidé v Rakousku vidí, potvrzuje nejen jarní anketa GfK, ale i průběžný výsledek akce lesnického spolku se současnými 70.000 podpisy.“

Lesní zákon umožňuje cílené řešení, které zohledňuje nejen potřeby lidí, ale také zvířat žijících v lesích a přírodě. Ukazuje to projekt Rakouských spolkových lesů a. s. (Öbf) a Lesního závodu Klosterneuburg ve Weidlingbachtalu, který je krátce před realizací. „Potřeby cyklistů budou naplněny na singltrekových trasách, bez toho, aby pěší turisté byli vyrušováni“ vysvětluje Dr. Rudolf Freidhager, předseda představenstva Öbf a místopředseda Rakouského lesnického spolku na příkladu nového projektu v blízkosti Vídně. „Funkční je tento model ale jen v případě, že síť lesních cest umožňuje cílené usměrňování návštěvníků lesa“.

Protože je odezva obyvatelstva tak velká, bude možnost podpořit tuto akci prostřednictvím webové stránky www.sicherheitimwaldfueralle.at až do 30. dubna 2016.

Akci podporují také mnozí prominenti z řad sportovců, vědců i ochránců přírody. Ve výboru pro podporu najdeme např. prezidenta Rakouského lyžařského spolku prof. Petera Schröcksnadela, Chrisu Kummerovou, klimatoložku známou ze zpráv o počasí, prof. Thomase Schäfer-Elmayera, rektora BoKu Univerzity ve Vídni Martina Gerzabeka a Romana Türka, prezidenta Spolku pro ochranu přírody Rakouska.

Zdroj:

tisková zpráva Rakouského lesnického spolku 18. 11. 2015

Přeložil: Ing. Petr Jelínek

Zájemci o členství ve SVOL jsou vítáni. Pro další informace se obraťte na naši kancelář v Pelhřimově, nebo navštivte webové stránky **www.svol.cz**.

Vydává: Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, K Silu 1980, 393 01 Pelhřimov, IČO 45035652, tel./fax: 565 324 203, e-mail: info@svol.cz, vychází 3x ročně v nákladu 2000 ks. Odpovědný redaktor: Ing. Marie Růžková; za obsah příspěvků ručí autoři. Není-li uvedeno jinak, pocházejí veškeré použité fotografie z archivu SVOL. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 17027. Vytiskováno na papíře certifikovaném PEFC.

